

סדר תרומות ומעשרות

עפ"י הלכותיו והוראותיו של
מרן הגאון רבי **יצחק רצאני** שליט"א
פוסק עדת תימן

הוצאה מיוחדת לרגל נישואי הבה"ח **שאול יצ"ו**
בן מרן הגאון הרב **יצחק רצאני** שליט"א
עב"ג תחי' בתו של הרה"ג **אליעזר כהן** שליט"א
ליל כ"ז כסלו ה'תשע"ג. ב'שכ"ד

נוסח הפרשת תרומות ומעשרות

המפריש תרומות ומעשרות יוציא מהפירות מעט יותר מאחד ממאה.

אם הם טבל ודאי יברך קודם ההפרשה
ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו
לעצמו להפריש תרומות ומעשרות:
לאחרים על הפרשת תרומות ומעשרות:

ואומר (נוסח זה נאמר גם בספק טבל. וכשהם יותר ממין אחד יאמר בכל
ההפרשה 'כל מין על מינו')

נוסח ההפרשה על-פי הרמב"ם ושלחן ערוך

(רמב"ם ס' זרעים הלכות תרומות פ"ג, כ"ד - שלחן ערוך יורה דעה סי' של"א ס' כ"ח)

אחד ממאה שמונה כאן ישאר טבל. והיותר מאחד ממאה שיש
כאן, הרי הוא תרומה גדולה בצד צפון על הכל (כל מין על
מינו). אותו אחד ממאה שאמרתי שישאר טבל, ועוד תשעה
חלקים כמותו בצד צפון של-פרות, הרי הם מעשר ראשון
(כל מין על מינו). אותו אחד ממאה שעשיתיו מעשר ראשון,
עשוי תרומת מעשר על הכל (כל מין על מינו).

(נוסח ההפרשה על-פי שיטת החזון איש)

היותר מאחד ממאה שיש כאן הרי הוא תרומה גדולה בצד צפון (כל מין על מינו). אותו אחד
ממאה שיש כאן ועוד תשעה חלקים כמותו בצד צפון של-פרות הרי הם מעשר ראשון (כל מין
על מינו). אותו אחד ממאה שעשיתיו מעשר ראשון יהא עשוי תרומת מעשר (כל מין על מינו).

בשנות מעשר שני (א, ב, ד, ה), יאמר

ומעשר שני יהא בצד דרום של-פרות (כל מין על מינו).

ואם הם טבל ודאי יברך

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו
כשמחלל על כסף אומר
על פדיון מעשר שני:
כשמחלל על פירות אומר
על חלול מעשר שני:

וַיֹּאמֶר (גם בספק טבל) וּמַחְלָל הוּא וְחַמְשׁוֹ
(וכשאין מוסיף חומש, כגון שמחלל פירות חברו, ידלג על הת'בות 'הוא וחומשו')
כשמחלל על כסף אומר   כשמחלל על ככר או על פרי אומר

עַל פְּרוּטָה בְּמַטְבַּע שְׂיַחַדְתִּיהָ   עַל כֶּכֶר זֶה
לְחַלּוֹל מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי: או עַל פְּרֵי זֶה:

ובשנות מעשר עני (ג, ו), יאמר במקום 'ומעשר שני' וכו'
וּמֵעֵשֶׂר עָנִי יְהֵא בְּצַד דְּרוֹם שְׁלֵ-פְרוֹת (כָּל מִיָּן עַל מִיָּנוּ).
ואם הוא מסופק מאיזו שנה הם, יאמר אחרי שחילל וְאִם צָרִיד מֵעֵשֶׂר עָנִי יְהֵא
מֵעֵשֶׂר עָנִי בְּצַד דְּרוֹם שְׁלֵ-פְרוֹת (כָּל מִיָּן עַל מִיָּנוּ).

ואם ישנו ספק אם הם פירות רבעי, אומר הנוסח בלא הברכות, ואח"כ ימשיך ויאמר
אִם הֵם רְבָעֵי יְהֵא מַחְלָל הוּא וְחַמְשׁוֹ עַל פְּרוּטָה בְּמַטְבַּע שְׂיַחַדְתִּיהָ
לְחַלּוֹל מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי וּרְבָעֵי.

פירות שהם רבעי ודאי, אינו מעשרם אלא רק מחללם ומברך קודם החילול
בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל
פְּדִיוֹן נִטְע רְבָעֵי:
ומחללם על שווה פרוטה ואומר הַרִי הַפְּרוֹת הָאֵלוּ מַחְלָלִים הֵם וְחַמְשָׁם
עַל פְּרוּטָה זו (או עַל כֶּכֶר זֶה) (או עַל פְּרֵי זֶה).

נוסח ההפרשה בקצרה

למי שאינו זוכר בדיוק את נוסח ההפרשה, יכול לומר (לאחר שהפריש יותר מאחד ממאה)
כָּל הַהֶפְרָשׁוֹת (התרומות והמעשרות) וְחַלּוֹלֵי מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי וּרְבָעֵי, יְחַלּוּ
כְּדָת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּנוֹסַח שֶׁנִּמְצָא בְּרִשׁוֹתֵי:

מתוך ספר "אור ההלכה" או"ח מהדורא חדשה ומורחבת
עם הרבה תוספות, טבלאות ומאות תמונות צבעוניות

דברי מו"ח הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א בשבט ספר "אור ההלכה" בשיעורו השבועי מוצג"ק ראה ה'תשע"ב
...תדעו לכם, הוא השקיע פה ממש המון. כי עברו על זה רבים, גם אני בעצמי עברתי על הספר, ולא יותרתי לו אפילו על
קוצו של י"ד".... "הדיוק פה הוא בכל דבר ודבר, והספר ממש מנופה בשלש עשרה נפה".... "ספר "אור ההלכה" הוא חשוב
מאד, זהו ספר שיכול להועיל ממש. בפרט בדור הזה, שאין לו כ"כ את המסורת, דור זה לא כ"כ ראה את הדור שעבר, אבל
לפחות נתן לנו הקב"ה תמורת זאת את התמונות, וזהו דבר שיכול לבוא במקום, מתוך הספר יראו וכן יעשו".

ניתן להשיג: בני ברק, 03-5707991 ירושלים, 02-6420535 © כל הזכויות שמורות

סדר הפרשת תרומות ומעשרות

כדי לקיים הפרשת תרומות ומעשרות כהלכתן ראוי להפריש כסדר דלהלן:

לפני ההפרשה:

- רכז במקום אחד את כל המצרכים הטעונים הפרשה.
- אם המצרכים נמצאים באריזות סגורות, פתח אותם.
- אם מצרכים מסוג אחד נמצאים בכמה אריזות, הצמד אריזות אלה זו לזו. (אם קשה לרכז את המצרכים או לפתוח את האריזות, יש לשאול שאלת חכם אם אפשר להפריש בלא זה).
- שים לב שהמצרכים, ובמיוחד מצרכים נזילים (כגון: יין, מיצים וכד'), לא ינועו בזמן ההפרשה.
- הפרד קצת יותר מאחד ממאה (1% ועוד קצת) מכל מין.
- בטבל ודאי יש לברך קודם אמירת נוסח ההפרשה "להפריש תרומות ומעשרות".
- כשהפירות בוודאי חייבים במעשר שני, יש לברך קודם אמירת נוסח החילול "על פדיון מעשר שני".
- יש לדעת קודם ההפרשה אם הפירות חייבים במעשר שני או במעשר עני. והדבר תלוי לפי השנים (א.ב.ד.ה. - מעשר שני ג.ו. - מעשר עני). שנת המעשר מתחלפת, ברוב הגידולים בא' בתשרי ובפירות האילן בט"ו בשבט. וכן לפי השלב הקובע לכל מין, דהיינו לפי החנטה בפירות האילן, והלקיטה בירקות, והבאת שליש בתבואה, קטניות, זיתים וענבים.
- אין להפריש תרומות ומעשרות מפירות שגדלו בשנה זו על פירות שגדלו בשנה אחרת. ואם הפריש, לא עשה כלום, והכל נשאר טבל.
- מעשר שני יש לחלל על פרוטה, ולכן יש לייחד מטבע לכך. ערך הפרוטה הוא 1/40 מערך גרם כסף (ערך הכסף משתנה מידי פעם, וראוי לבדוק זאת בכדי לחשב את כמות החילולים במטבע. כיום, כסלו ה'תשע"ג שווי הפרוטה הוא: כ- 14 אגורות, נמצא שבמטבע 1 ש"ח אפשר לחלל 6 פעמים). לאחר שנתמלאה המטבע בקדושת מעשר שני, מביא מטבע אחרת, ומחלל את כל הפרוטות שבמטבע על פרוטה אחת במטבע השנייה, או על פרי שווה פרוטה, ואז יכול לחלל שוב על מטבע הראשונה.
- עתה בצע את הפרשת התרומות והמעשרות וחילול המעשר שני על ידי אמירת נוסח ההפרשה והחילול.

אחר ההפרשה

- קבור את התרומה הגדולה ותרומת המעשר (החלקים שהפרדת) או עטוף אותן היטב והניחן באשפה.
- תרומת נזולים יש לשפוך, ולפני השימוש בכלי יש לשטפו.
- אם הפרשת מעשר עני מטבל ודאי, עליך ליתנו לעני או לגבאי צדקה.
- יש שנותנים ללוי מעשר ראשון שהופרש מטבל ודאי.
- מומלץ לעיין בספרי הפוסקים ליתר שאר הלכות תרומות ומעשרות.

יוצא לאור ע"י מוסדות יד מהרי"ץ בני ברק

טלפקס: 03-5358404 | נייד: 050-4140741 | yad@maharitz.co.il

